

Biuletyn

**Koła Miłośników
Dziejów Grudziądza**

F. Sworowski

Rok V:2007

Numer 35 (148)

Data wydania: 17.11.2007

W dniu 17 – 18 listopada 2007 r. Zarząd Oddziału PTTK im ks. dr ppłk. Wł. J. Łęgi w Grudziądzu, zorganizował wycieczkę do Warszawy. W czasie wycieczki w kaplicy – panteonie PTTK - kościoła p.w. Matki Bożej Wspomożycielki Wiernych, na Chomiczówce odsłonięta została TABLICA PAMIĄTKOWA KU CZCI KS. DR PPLK WŁADYSŁAWA ŁĘGI (1889 –1960).

W drugim dniu wycieczki jej uczestnicy zwiedzili m. in. Cmentarz Wojenny z 1939 r. w Granicy, na terenie Puszczy Kampinoskiej. Na cmentarzu tym spoczywają prochy dziennikarza „Gazety Grudziądzkiej” – FELIKSA SWOROWSKIEGO (1913-1939).

mgr Stanisław Poręba

FELIKS SWOROWSKI (1913-1939) dziennikarz „Gazety Grudziądzkiej”.

Feliks Sworowski urodził się 8 stycznia 1913 r. w Głuchowie, pow. Krotoszyn (Wielkopolska), w rodzinie chłopskiej. Gimnazjum ukończył w Jarocinie (1932). Po maturze podjął pracę zarobkową i równocześnie studiował polonistykę na Uniwersytecie Poznańskim. W 1934 r. został powołany do wojska i skierowany do Szkoły Podchorążych Rezerwy Piechoty w Zambrowie (Białostoczczyzna). Po ukończeniu wymienionej szkoły w 1933 r. podjął studia na Wydziale Prawno-Ekonomicznym Uniwersytetu Poznańskiego i został członkiem organizacji: Wielkopolski Związek Młodzieży Wiejskiej i Polska Akademicka Młodzież Ludowa. W zarządzie pierwszej organizacji w 1936 r. objął stanowisko sekretarza. Został: też członkiem redakcji miesięcznika „SPOŁEM”, organu ZW ZMW, drukowanego w Zakładach Graficznych i Wydawniczych W. Kulerskiego w Grudziądzu oraz stałym współpracownikiem „Gazety Grudziądzkiej” z terenu Wielkopolski. Na łamach obu pism publikował liczne artykuły i korespondencje o tematyce kulturalnej i społeczno-politycznej oraz wiersze. Często podpisywał je pseudonimem: FELIKS KWARYTKO lub kryptonimami: F.S., foki, S. i Swor. W 1936 r. został: członkiem Stronnictwa Ludowego i na polecenie władz naczelnych SL wyjechał na tereny województw: wołyńskiego, lubelskiego, kieleckiego i warszawskiego, gdzie uczestniczył w pracach przygotowawczych do strajku chłopskiego. W 1937 r. Prezydent RP mianował go podporucznikiem rezerwy WP. W tym też roku należał do grona założycieli Uniwersytetu Ludowego im. Jana Kasprowicza w Nietążkowie

k. Kościana. Okresowo był też jego wykładowcą. Pomagał też w Poznaniu Adamowi Łażewskiemu prowadzić drukarnię strajkową i zajmował się kolportażem materiałów strajkowych. Następnie wyjechał do Grudziądza, gdzie podjął pracę w „Gazecie Grudziądzkiej” i „Gońcu Nadwiślańskim”. Publikacje swoje podpisywał kryptonimem Swor. Po przeniesieniu redakcji „Gazety Grudziądzkiej” z Grudziądza do Poznania - powrócił do Poznania. W dalszym ciągu pracował w redakcji „Gazety Grudziądzkiej”, a następnie w „Gazecie Ludowej dawniej Gazecie Grudziądzkiej”. W 1939 r. został członkiem Zarządu Głównego ZMW „WICI” RP i w sierpniu tegoż roku został zmobilizowany jako ppor rez. WP i skierowany do 14 pp, wchodzącego w skład 56. DP. Po wybuchu wojny, jako dowódca plutonu walczył pod Zdunami Kaliszem i Łęczycą. Zginął w czasie przemarszu przez Puszcę Kampinoską w kierunku Warszawy.

Grób jego znajduje się na Cmentarzu Wojennym w Granicy k. Kampinosu. Na jego grobie znajduje się napis: „Strz. kaw. Andrzej Kołodziej, Feliks Swo... Polegli w r. 1939”.

Nie udało się ustalić gdzie mieszkał w Grudziądzu, w okresie pracy w redakcjach „Gazety Grudziądzkiej” i „Gońca Nadwiślańskiego”.

W Zakładzie Historii Ruchu Ludowego – Archiwum przy Naczelnym Komitecie ZSL w Warszawie, znajdował się kiedyś rękopis życiorysu F. Sworowskiego, sygn. R.-X /4-3.

Literatura:

- Akademicka Młodzież Ludowa w II Rzeczypospolitej [Warszawa 1974], s. 256,274,276.
- Borkowski J., Stronnictwo Ludowe wobec polityki zagranicznej 1931 – 1939, „Roczniki Dziejów Ruchu Ludowego, 1966, nr 8, s. 176.
- Borkowski J., Wizje społeczne i zmagania wicjarzy, [Warszawa 1966], s. 96-97, 199, 200, 231, 428, 491.
- Chudański W., Ruch ludowy w województwie pomorskim 1920-1939, [Warszawa 1970]. s. 219.
- Ciekot Sz., wspomnienia 1885 –1964, Warszawa [1969], s. 242, fot. po s. 144.
- Dzieje Poznania... Informator o materiałach archiwalnych, Warszawa 1972, s. 581, poz. 5346, 592, poz. 5480.
- Hemmerling Z., Ruch ludowy w Wielkopolsce 1919 - 1939, Warszawa [1969], s. 242, fot. po s.146.
- Kowal J., „Wici” – powstanie i działalność społeczno - wychowawcza 1927 - 1939, Warszawa 1964, s. 109.
- Kunz S., Ze wspomnień redaktora „Gazety Grudziądzkiej”, „ROCZNIK HISTORII CZASOPIŚMIENICTWA POLSKIEGO”, 1964, t. 3, s. 32.
- Rek T., Ruch ludowy w Polsce, Warszawa 1947, t. 3, s. 111.
- Słownik biograficzny działaczy ruchu ludowego, Makieta, Warszawa 1989, s. 382 (fot.) - 383.
- Strajk chłopski w 1937 r., Warszawa 1960, t. 2, s. 355.
- Witos W., Moja tułaczka, Warszawa 1967, s. 428.
- Wspomnienia o Feliksie Sworowskim, „ZIEONY SZTANDAR”, 1969, nr 78, s. 4.
- Zbierski S., Nad Wartą ludowa straż. Z konspiracyjnej działalności wielkopolskich ludowców 1939-1945, [Warszawa 1966], s. 8, 18, 19, 27, 33, 34, 322.

\
(L.B.S.)

Redakcja: Tadeusz Rauchfleisch, KMDG. Logo KMDG wykonał Grzegorz Rygielski.